

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 530. An prius solvenda debita certa quàm incerta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

hoc fungatur officio boni viri, constituendo seu habendo id solum, quod ipse, si deberet, esset solutus. Pro ut utrumque dicitur expressè *cit. L. 1. ff. h. t.* ubi etiam additur ratio per ea verba: acquisitum enim visum est, creditorem ita agere rem debitoris, ut suam ageret, adeoque intelligatur solum & acceptum in illud debitum expungendum, quod magis gravat debitorem, eique magis odiosum. Castrop. *l. c. n. 2.* citatis Gomes. *Tom. 2. de contract. c. 10. n. 8.* Menoch. *de arb. cent. 5. cas. 493. n. 1.* Molin. *rr. 2. d. 565.* item Lauterb. *loc. c. juxta L. 3. §. 97. ff. h. t.* V. g. Pro illo, pro quo interveniunt fidejussores & pignora, quod panam pecuniariam vel corporalem continet, vel sub infamia, vel ex causa judicati debetur. *cit. L. 5. §. 97. Carpz. L. 5. resp. 99. n. 20.* Lauterb. *loc. c. Castrop. l. c. n. 3.* ubi etiam, quod debitum illud gravio- rem causam contineat, cui major pena majoresque usurae incumbunt, item quod executionem paratam habet. Item quod nomine proprio, quam quod nomine alieno debetur. Item quod est absolutum præ illo, quod est conditionatum vel in diem. Et si nullum debitum prægraveret, sed omnia similia sint, pro antiquiore, quale dicit Castrop. *l. c. n. 4.* cum Molin. *l. c.* censeret, non comparatione contractus, sed ratione solutionis, nimirum cui terminus solutionis prius præfixus. Et si in antiquitate quoque & causa contractuum est paritas, pro proportione cuiuslibet debiti videatur solum, ut Castrop. *l. c. n. 4.* Lauterb. citans *L. 8. ff. h. t.* quamvis ubi debitor majorem quantitatem pecuniae solvit, quam aliquod debitum efficiat, censetur adhuc debitum magis onerosum ex toto, & reliquum pro debito proximè oneroso ex parte solum, ut Reiffenst. *h. t. n. 43. cit. L. 5. §. 97.* vide de his pluribus. Muller. *ad Struv. h. t. ib. 74.* ubi etiam cum eodem, quod si una eademque res debeatur ex pluribus causis seu titulis, unâ eademque solutione omnes hæ obligationes tollantur juxta *L. 38. §. 44. h. t.*

Quest. 529. Dum unâ cum capitali debentur usurae aliquot annorum, an hæ potius seu prius solvenda quam capitale debitum.

Resp. Si hæ usurae debita sint & liquida, id, quod solum, etiam si nihil de hoc expressum, prius in usuras, quam sortem seu debitum capitale solum esse censendum est, & si quid reliquum, in sortem expungendam computandum. *L. 5. §. 2. §. 3. L. 48. ff. L. 1. c. h. t.* Carpz. *L. 1. resp. 103. §. p. 2. c. 29. def. 17.* Mev. *p. 2. decis. 211.* Lauterb. *§. 34.* Et non est in potestate debitoris prius capitale quam usuras solvere, licet debitum summæ capitalis sit ei magis onerosum & odiosum; eò quod ex ea summa, non item ex usuris, de novo debeat usuras. *cit. L. 5.* Reiffenst. dicens communem.

Quest. 530. An prius solvenda debita certa quam incerta.

Resp. primò: supponendo tanquam certum, dum debita incerta (quo nomine hic non veniunt bona, de quibus non constat, an debeantur; in quo casu communiter ad nihil teneri eorum possessorem; cum in dubio melior sit conditio possidentis, cum communi tradit de Lugo *de 7. §. 7. d. 20. n. 1.* sed ea, quorum creditorem, etiam distinctè, ignoras ignorantia non superabili, vel etiam, ut aliqui, dum scitur quidem creditor, non potest tamen debitum ad eum mitti ob distantiam

aliudve impedimentum) dum sunt res, quas scis esse alienas, quia v. g. tibi commodata, vel apud te deposita, nescis autem, à quo illas habeas, ex iis creditoribus tuis aliis certis solvendum non est; quia tantum solvendum ex rebus propriis, non ex alienis.

3. Resp. secundò: debita alia certa, quæ non sunt bona aliena, dum omnibus creditoribus satis fieri nequit, aliis incertis præferenda sunt juxta sententiam, si non omnino communem, saltem communio- rem, quam tenent Sylv. *v. restitutio. §. 9. §. 1.* Cajet. *v. cod. c. 8.* Nav. *c. 17. n. 47.* Pet. Nav. *de rest. L. 4. c. fin.* Less. *L. 2. c. 15. du. 2.* Vasq. *de rest. c. 11. num. 9.* de Lugo, *l. c. n. 2.* Castrop. *rr. 32. d. 1. p. 18. §. 13. n. 14.* Laym. *L. 3. rr. 2. c. 11. n. 1. &c.* ex ea ratione, quæ inter alias, quas videre est apud de Lugo ab eodem impugnatas, videtur probalior afferri à Castrop. Less. Vasq. nimirum quod creditoribus certis debeatur solutio ex Justitia commutativa, & sic ex jure naturali, non autem pauperibus aut aliis piis operibus (quibus eam faciendam in defectu creditorum habet communio) cum his solum debeatur ex legis humanæ dispositione propter præsumptam creditorum incertorum voluntatem; cum etiam ex hac dispositione succedant quò ad solutionem recipiendam, non tamen quò ad jus, quod creditoribus illis incertis compete- bat. (cum aliàs pauperes in judicio agere possent, ut sibi ea bona concederentur) ratio autem naturalis dicit, debitum ex Justitia præferendum debito legali. Quam rationem etiam difficilem dicat de Lugo ex eo, quod juxta communem, ut ait, *dd. sensum obligatio solvendi debita incerta non fit ex jure humano, sed ex jure naturæ, pro quo remittit ad c. d. 6. §. 12. & ob alias rationes, quas vide apud illum hic d. 20. n. 3.* propter quas & quia nullum fundamentum faciendi discrimen seu prælationem quò ad ordinem solvendi inter debita certa & incerta, & id ipsum probabilissimè docere. Molin. *T. 3. d. 760. num. 2.* Nihilominus *n. 5.* ait de Lugo. se nolle discedere à sententia communi, & tenere se, regulariter quidem præferenda esse certa debitis incertis, non tamen semper & in omni casu, quorum proinde ibi aliquos adducit.

3. Porro si debitor pro debitis incertis compositionem fecit cum Pontifice, eaque ei remissa, non poterit quantitatem illam, quæ eis correspondet, ex suis bonis retinere, seu integrè sibi applicare absque eo, quod ex iis satisfacere teneatur creditoribus certis, sed tenetur ex iis sic donatis satisfacere illis; cum enim debeat satisfacere creditoribus certis ex bonis suis, undecunque ea habeat, habeatque dictam quantitatem in suis bonis, tenetur ex ea satisfacere non secus, ac si unus creditorum remisisset debitori suam partem, non potest eam sibi reservare, sed eâ debet satisfacere reliquis creditoribus. Ac ita cum Molin. *cit. d. 760. n. 3.* tenent de Lugo *l. c. n. 11.* Castrop. *l. c. n. 5.* Idem dicendum esse de hærede defuncti debitoris, quod & ipse, dum ejusmodi remissionem incertorum debitorum defuncti petit & obtinet à Pontifice sub certa compositione, non possit ea sibi retinere, sed ex illis teneatur satisfacere reliquis defuncti debitoris creditoribus; eò quod cum ea conceduntur illi, non quatenus singularis persona est, sed quatenus defuncti hæres est, & ut illius partes agat, & in bonum augmentumque hæreditatis, ac ita constituunt partem hæreditatis; unde ex illa quæcunque debita solvenda. Ita in quam, tenent Molin. & Castrop. contrarium tenente de Lugo. *l. c. n. 22.* ex oppo-

opposita ratione, nimirum quod condonante Pontifice, autoritate sua suprema, acceptando certam compositionem, istiusmodi debita incerta, videatur ea donare hæredi, non nomine defuncti, nec hæredis, sed suo petenti compositionem & condonationem, quod potest; cum licet illa debita fuerint defuncti, jam tamen facta sint debita ipsius hæredis ratione hæreditatis acceptata; ac proinde tanquam priorum debitorum remissionem suo nomine petit & obtinet. Quemadmodum etiam hæc probat à pari; dum nimirum ex creditoribus unus partem sibi debitam remittit, & remittendo virtualiter donat hæredi petenti, non teneretur is ex ea solvere cæteris creditoribus, cum illam non habeat ex hæreditate, sed ex donatione. Quod ipsum tamen ubi negabunt adversarii, dicendo, illum teneri solvere cæteris creditoribus ex bonis suis propriis, undecunque ea habeat; reponi poterit aliud esse in hærede debitore solum quatenus hæres est, qui cum beneficio inventarii adiens hæreditatem, non tenetur solvere creditoribus defuncti, nisi ex bonis, quæ ei ratione hæreditatis obvenierunt. Atque ita valde probabilis, si non probabitur, evadit sententia de Lugo.

Quæst. 531. An prius solvenda debita ex delicto quam ex contractu, & prius debita ex contractu oneroso quam gratuito.

1. Resp. ad primum, in eo non convenire AA. dum S. Thom. *opus.* 73. c. 16. Jo. Medin. *de restit. q. 2. du. 5.* censent, debita ex delicto. V. g. ex furto, usuris illicitè acceptis esse prius solvenda, ex ea ratione; quod ex graviore injuria gravior nascatur obligatio; debita autem ex delicto gravio-rem injuriam respiciant. E contra Cajetan. *v. restitutio. q. 8.* Armill. *cod. n. 36.* Tabien. *n. 26.* Nav. *c. 17. n. 35.* & alii docent, prius solvenda debita ex contractu licito, ex ea potissimum ratione; quod aliena accipienda & retinenda non sint invito domino, ut injustè ablata & consumpta solvantur; eo ipso autem, quò debitor non reddit, quæ ex contractu licito debet, accipit & detinet alienum invito domino. Alii demum, puta, Sylv. *v. restitutio. 6. q. 5.* Valq. *de rest. c. 11. du. 2. n. 46.* Pet. Nav. *de rest. L. 4. c. fin. n. 34.* Molin. *tr. 2. d. 536. circa fin.* Less. *L. 2. c. 15. n. 16.* Laym. *L. 3. tr. 2. c. 11. n. 6.* Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 18. §. 19. n. 3.* &c. Probalius tradunt, inter hæc debita nullum esse prælationis ordinem; sed dum omnibus creditoribus satisfieri non potest, æquè pro rata solvendum singulis, ex ea ratione, quod prælatio inter creditores faciendâ non sit, nisi ea constet ex jure aliquo. Jam verò hæc prælatio colligi nequit ex jure naturali; cum hoc spectato, æquè utrumque debitum solvi debeat; quia utrumque debetur ex Justitia, nec unum strictius quàm aliud, dum hæc obligatio non suscipit magis & minus, utpote consistens in indivisibili, nimirum in non retinendo alieno, vel potius in jure alieno non lædendo. Neque etiam ullibi ea prælatio inducta jure positivo, ut constat ex toto *tit. de pignor. §. tit. de privil. creditor.* His non obstantibus, quòd debitum ex delicto oriatur ex graviore radice; eum inde non sequatur urgere fortius. Sicut ex eo, quod excommunicatio profecta à graviore principio, nempe lata à Pontifice, non urget. Fortius, quàm lata ab Episcopo. Sed neque urgente in contrarium fundamento secundæ sententiæ; cum etsi retineri nequeant propriè aliena, nempe ablata, ut aliorum creditorum debitis satisfiat, possunt ta-

men & debent bona debitoris propria ita dividi, ut exinde æquè omnibus creditoribus tam ex delicto quàm ex contractu satisfiat ex toto vel pro rata, quod vult sententia tertia. Ita ferè Castrop. *tit. n. 3.* & 4. quem vide.

2. Resp. ad secundum: cæteris paribus solvenda prius sunt debita ex contractu oneroso. V. g. emptione, quàm ex promissione gratuito. Mol. *cu. d. 760. n. 4.* Jo. Medin. *de rest. q. 2. du. 5. concl. 4.* Nav. *in man. c. 17. n. 5.* Rebell. *de oblig. just. p. 1. l. 2. q. 19. n. 14.* Less. *L. 2. c. 15. du. 4. n. 35.* quos refert & sequitur Bonac. *d. 1. de rest. q. 8. p. 2. n. 12.* quam communem & à qua non recedendum dicit de Lugo. *d. 20. n. 141.* ex ea ratione, quòd in promissione gratuita subintelligatur conditio illa: dabo, nisi rerum status mutetur: vel quantum decet & potero sine magna difficultate. In & ex contractu, autem oneroso intervenit obligatio absoluta, adeoque major, magisque decet impleri illum quàm contractum gratuitum, in quo quis sola sua libertate existit debitor, dum uterque simul impleri nequit. Quæ confirmari videntur ex *L. inter alia. §. is quoque. ff. de re ind.* dum ibi dicitur: qui ex causa donationis convenitur, in quantum facere potest condemnatur, & quidem is solus deducto are alieno &c. Unde rectè deduci videtur, prius omne as alienum, quale censentur debita ex contractu oneroso, solvendum, quàm quis conveniri possit pro solutione ex libera promissione debita, ne eâ simul præstita cogatur egere debitor. Extenditque hoc ipsum de Lugo *n. 43.* ad filiam, cui pater aliùsve ascendens promisit dotem, ita ut & hæc postponenta sit omnibus aliis creditoribus ex contractu oneroso; cum & his promissoribus obventiam competi hoc privilegium, ut non censeantur obligari ad solvendam dotem, nisi in quantum possunt deceter sine egentia, adeoque non nisi prius deducto are alieno, ne aliàs soluta dote cogantur egere. pro quo citat Molin. *d. 760. §. d. 425. §. quò ad ultimum.* Uti etiam extendit hanc prælationem inter ipsos creditores ex contractu oneroso, dum uni magis censetur se voluisse obligari quàm alteri. V. g. dum venditori, qui rem venditam jam tradidit, quam ei, qui rem necdum tradidit. Limitat de contra *n. 42.* cum eodem Molin. *d. 413.* excipiendo donationem remuneratorem primæ classis, ut ait quâ obsequia præstita ad æqualitatem compensantur, ita ut nisi id fiat, non tantum ingentem committeret ingratitudinem, sed & actio negotiorum gestorum vel alia similis ei intentari possit; eò quòd talis donatio non exhibeatur purè gratis.

Quæst. 532. An creditores hypothecarii præferendi creditoribus personalibus, & quis ordo servandus inter hypothecarios.

1. Resp. ad primum: creditores hypothecarii (quales dicuntur, qui non solum personam debitoris pro solvendo debito obligatam habent, sed & ejus bona, ita ut, quocunque ea deveniant, secum hoc onus deferant; unde hypothecarii creditor actionem ergo debitorem realem & personalem habet) præferendi creditoribus personalibus seu chirographicis, etsi instructis instrumento publico, & confessione debitoris de debito; cum, ut dictum, duplicem habeant actionem juxta *L. eos qui c. qui prior. in pig.* Sylv. *v. restitutio. 6. q. 5.* Nav. *l. c. n. 51.* Molin. *cu. d. 760.* Valq. *de pign. c. 5. §. 2.* Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 18. §. 16. n. 2.* dicens esse certam ferè omnium. dd.

2. Resp. ad secundum primò: inter creditores hypo-